

libertijn

Humanistisch jeugd-
en jongerenblad

redactie-adres:
Postjeskade 43 I
Amsterdam 17

Postgiro: 13.82.77.7

redactie:
Marie Westeneng
Hans van Weely

eindredactie:
Arnold van Hees
Thea van Beek

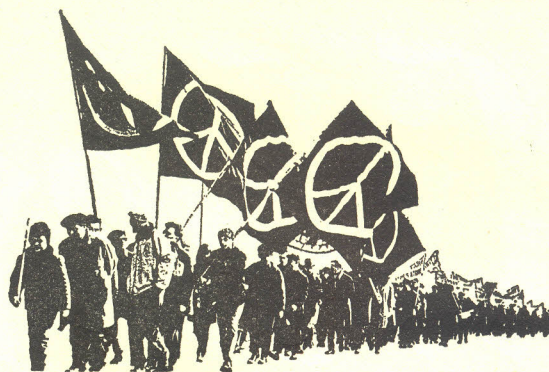
abonnementsprijs:
f 5,75 per jaar
(voor donateurs méér)
losse nummers 65 cent

advertentietarief
op aanvraag

1e jaargang nr. 9
oktober 1967

verschijnt maandelijks

Comité voor de Vrede 1961, Oosterstraat 12, Hoogkerk (Gr.), Postgiro 1112200.

Aktiegroep Vietnam, Belieslaan 1, Heiloo (N.H.), Postgiro 1263483.

Stichting Geweldloze Weerbaarheid, Potgieterweg 16, Heiloo (N.H.).

Zij, die zich na 1 juli voor de rest van 1967 op Libertijn abonneren hoeven slechts f 3,75 te betalen!

Als er mensen in de omgeving van Bergen op Zoom — Roosendaal zijn tussen de 15 en 25 jaar, die zouden willen deelnemen aan een discussiegroep in deze streek, laat hij of zij even een briefkaartje schrijven aan het secretariaat van de Werkgroep Jeugd- en Jongeren, Postbus 114 te Utrecht.

REDAKTIONEEEL

Kopij moet vóór de eerste van iedere maand ingezonden zijn. De redactie gaat over tot plaatsing van de ingezonden kopij, doch de schrijver is verantwoordelijk voor z'n produkt. Het is ook mogelijk illustraties in te zenden.

Wij verzoeken een ieder, eventuele adreswijzigingen of onjuistheden tijdig aan ons door te geven.

Libertijn biedt gelegenheid tot het plaatsen van „kleine” advertenties, tarief bij redactie verkrijgbaar.

Humanisme en christendom

7

Het feit dat wij door het zelf-bewustzijn onszelf en de dingen tot objekt vermogen te maken, is tevens oorzaak van een zekere „vervreemding” (los-trekking) ten aanzien van de werkelijkheid waarin wij leven (de dingen krijgen het karakter van „stolsels” in het gebeuren, het bewustzijn stroomt niet mee, maar stokt als het ware telkens).

Religie nu is naar humanistisch besef een poging om na de scheiding van het zijnde door het bewust-zijn, opnieuw in het zijnde te zijn; dit komt voor de ervaring neer op een vorm van gewaar-zijn: het overkomt ons. In alle religies gaat het inderdaad om deze toestand van genade, dat wil zeggen: een staat die het bewuste willen te buiten en te boven gaat. Het bijzonder hoge doel wordt begrijpelijkerwijs niet door ieder altijd nagestreefd: religieuze ervaring is bij de meesten slechts op zeldzame momenten aanwezig. Dit is gedeeltelijk ook reeds een verklaring voor het feit dat alle religies de afstand tussen de mens en het numineuze beklemtonen; de mate van projekteren naar een metafysische Hinterwelt wijst, voorzover ik dat zien kan, altijd op de mindere of meerderé vervreemding van de mens: hoe meer projektie, hoe minder religie! Het woord *be-staan* kan ons er trouwens reeds aan herinneren, dat wij wonderlijkerwijs er evenzeer buiten staan als ons erin bewegen; wij zijn dus weliswaar met alles verwant, maar tevens anders en uniek, dat wil zeggen: een-zaam. In de religie nu ontkomen wij in principe aan het be-staan van zelf en wereld (men duidt dit meestal aan in termen voor éénwording): wij zijn een niets, vooral in deze betekenis: niet nader te bepalen.

Het schijnt mij toe, dat sommige oosterse religies de problematiek van dit alles scherper hebben beseft en zelfs wetenschappelijker verwerkt dan het westerse Christendom. Onze mystieken zijn merendeels de uitzonderingen op deze regel.

Het Christendom is een sterk projekterende godsdienst, met een godsbeeld dat tot in details moet „kloppen”; de westerse theologie is een tamelijk zinloze konsekwenterij van altijd wel „sluitend” te krijgen beeld-spraak. In het Boeddhisme waardeer ik althans in dit opzicht de toch wel zéér fundamentele drang naar de-projektie (al levert de afstand in plaats en geest waarschijnlijk een zodanige vertekening op, dat wij al te gemakkelijk letten op de ook dáár zeldzaam voorkomende hoogtepunten).

8

Maar dan nu het belangrijkste.

Leven is beweging, dynamiek, wat ontdekt wordt is nooit meer dan een halte, we stellen vast wat juist door zijn *veranderbaarheid* (in zijn aspekt van onbepaaldheid en onbepaalbaarheid) belangwekkend is, en zo is alle creativiteit méér dan de berekenbare uitkomst der som. Geeft de schepping uit niets, zoals door Christenen aangenomen, niet óók uiting aan dit besef?

De mens máákt zichzelf en het andere voortdurend, en zo gezien is het denken óver vaak niet meer dan na-denken; elke opvatting kan elke dag worden achterhaald door een of andere

uiting van verbeeldingskracht van de principieel onberekenbare mens. Dit betekent niet: denk maar aan, het geeft niet hoe men zich iets voorstelt, er is tòch geen waarheid. Het wil wél zeggen: elke *nieuwe* vorm van leven (dus eigenlijk elk individu) zal in bepaalde opzichten slechts van *eigen* waarheid kunnen gewagen. Deze andere vorm van (subjektieve) zekerheid noemen we ter onderscheiding van het intersubjektieve, wetenschappelijk hanteerbaar waarheidsbegrip: overtuiging (of: geloof). Hier zijn waarde en waarheid verweven tot waarachtigheid; deze redelijke levenshouding houdt een zéér bepaalde, persoonlijke greep op de werkelijkheid in.

We komen hier op het terrein van de vrijheid: zoals het toeval door een zekere wetmatigheid wordt gekenmerkt, merken we ook bij de vrijheid een zekere beperking op (wat eertijds gebeurde is niet zonder invloed op wat thans mogelijk is, etc.), maar elke afzonderlijke worp van een dobbelsteen is onvoorspelbaar en ook de menselijke daad een onoverzienbare komplikatie in de chaos der werkelijkheid. En dit besef van het *ordeloze* breekt telkens in ons door, het besef dat wij onszelf en de wereld zien in de orde van een min of meer bruikbare *voorstelling*.

Alle kennen blijkt een poging tot hanteerbaarheid; het is een weten om te. Religieuze ervaring nu moeten wij, strikt genomen, alleen dát noemen wat de eigenmachtigheid van de mens opheft; zij kan dan ook vrijwel uitsluitend onder woorden worden gebracht met ontkenningen van het dagelijks bestaan; gaat men zulke negaties dan weer zien als tegenstelling in eenzelfde vlak, dan krijgen wij een z.g. algemeen verstaanbare leer die zich onvermijdelijk institutionaliseert.

De grondslag van elke ethische levenshouding is religieus: de bevrijding van de mens ligt inderdaad in een zich beschikbaar stellen, waarbij de ander en het andere niet langer alleen maar een manipulatiemogelijkheid is. Vrijheid wordt nu zinvol in de keuze met en vóór elkaar. Met andere woorden: wie zichzelf kiest als vrijheid, kiest in principe voor de vrijheid van iedereen. Daarom ook is een van de echtst religieuze uitspraken van Paulus die waarin hij stelt, dat geloof, hoop en liefde van onschatbaar belang zijn, maar dat toch de meeste van deze de liefde is. Dit oerfenomeen is als zodanig onherkenbaar, hetgeen echter ook geldt van het feit, dat wij niet alleen met het klaarblijkelijke klaarkomen door *ermee* rekening te houden, maar vaak ook door *ermee af* te rekenen: de ene mens wist de ander uit in vernedering en vernietiging. Zó komt de Christen tot de evidenties God en Duivel, die zich als zodanig niet lenen voor logische eksplikaties. Het zijn verabsoluteringen van menselijke zijnservaring. Naar humanistisch religieus besef kunnen wij hier niet verder gaan dan, weet hebbend van onze onwetendheid, onder afwijzing van onverschillig agnosticisme zowel als van fanatiek dogmatisme, de weg van het midden te bewandelen.

Arjen Struik

(wordt vervolgd)

DEELNAME

Het streven van de werkgroep Jeugd en Jongeren is om minstens één maal per jaar met allen die op een of andere wijze zijn betrokken bij jongeren rond het humanisme, te bespreken hoe de zaken er voor staan en wat er plaatselijk en landelijk in de komende tijd zou moeten en kunnen gebeuren.

Ditmaal staat als gespreksonderwerp „deelname” op het programma. De werkgroep hoopt dat van alle groepen tenminste een of twee vertegenwoordigers zullen komen. Ook kontaktpersonen en diskussieleiders voor jongerengroepen zijn hierbij uitgenodigd. Overigens is deze studiedag toegankelijk voor alle jongeren, die belangstelling hebben voor en geïnteresseerd zijn in de onderwerpen. Het wordt dan ook op prijs gesteld als men in eigen kring extra aandacht wil vestigen op deze studiedag: **zaterdag, 11 november 1967 in het Erasmushuis, Oudegracht 152 te Utrecht.**

De deelnemers worden verzocht f 5,— in de kosten bij te dragen, met uitzondering van maximaal twee door het bestuur opgegeven vertegenwoordigers. Indien er geen formele groep is, geldt deze regeling ook voor kontaktpersonen, diskussieleiders e.a. Verder kan men zich per briefkaart opgeven voor de studiedag. **Alle** aanmeldingen dienen uiterlijk 28 oktober as. in het bezit te zijn in verband met lunches e.d.

Jeugd en Jongerenwerkgroep, postbus 114.

Geef jezelf

REKENSCHAP

**DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
voor wetenschap en cultuur, dat
een blad wil zijn voor de verdieping
van de humanistische overtuiging.**

Abonnementsprijs f 11,50 per jaar; voor contribuanten van de Humanistische Stichting Socrates, en voor studenten f 10,— per jaar.

**HUMANISTISCHE STICHTING
SOCRATES**
Postbus 114, Utrecht
Giro 58 22 93

„Life is not a tempest nor a midsummernight's dream, but a comedy of errors which you may pass as you like it”.

Na een gesprek over voor-echtlijk geslachtsverkeer:
To bed or not to bed, that's the question.

Aller held is de man met geld (vrij naar Jan Cremer).

IK WIL OOK MEEDOEN

*is er wel iets te doen
met het humanisme?*

ja

met een humanistisch standpunt

kun je een functie hebben in het dagelijks leven

PRAKTISCH WERK

*in een bestuur
of redactie*

GESPREKKEN

*verdiepen van
inzicht*

VERTEGENWOORDIGEN

*in organisatorische
overkoepelingen,
forums*

SAMENWERKEN

*met godsdienstige
of politieke
groepen*

DEMONSTREREN

*tegen de duvel en
z'n ouwe moer*

er zijn mensen die zich thuis voelen

in het Humanistisch Verbond

er zijn mensen die veranderingen willen

in het Humanistisch Verbond

*ook zijn er mensen die niet zo goed weten hoe alles gaat
in het Humanistisch Verbond*

Een bijeenkomst van al deze mensen wordt gehouden op 11 november 1967 in het Erasmushuis. Het motto van deze bijeenkomst is „deelname”.

Velen, die een functie hebben in het humanistische wereldje, zullen er zijn. Maar er komen ook anderen, die niet zo in die actieve kern zitten, maar toch ideeën hebben over de jongeren-activiteiten, die ze best eens willen uitspreken ook.

Men bekijkt het *Humanistisch Verbond*, de *Humanistische Jongeren Groepen*, de *Humanistische Jeugd Beweging*.

Deze bestaande groepen zijn de plaatsen waar de bruisende levenslust van oorspronkelijke jonge mensen gebruikt wordt op zo veel mogelijk fronten:

*ter verbetering van alles wat fout is
ter bevordering van ons geluk*

OVER DE VRAAG hoe ideeën het best uitgevoerd kunnen worden in zo'n groep

*hoe door zo'n groep het humanisme
een levende inhoud kan krijgen
voor jou, mij, hem*

MOET OVERLEGD WORDEN

Praten dus op 11 november. Nadere gegevens over speciale onderwerpen en werkgroepen bij het sekretariaat van de Werkgroep Jeugd en Jongeren van het Humanistisch Verbond, Marathonweg 71 hs, Amsterdam.

Radikalisatie!

oproep voor deelname

Eerst was het alles *progressief*, nu is het *radikaal* in de politiek en het geestelijk leven. Dit zijn uitdrukkingen die door de duivel en z'n ouwem... gebruikt worden anders is men niet *in*. Betreffende het Humanistisch Verbond heb ik deze kreten nooit kunnen bezigen om de dood-eenvoudige reden dat het Verbond noch *progressief* noch *radikaal* is.

Dit feit — voor de jongeren weinig aantrekkelijk — is één der oorzaken die er toe bijdragen dat de jongeren zich niet tot het H.V. voelen aangetrokken en er in vele gevallen wantrouwig tegenover staan.

Voor het grootste deel ligt de schuld bij de structuur van het H.V. en daar kunnen we nog hele boekwerken over schrijven, maar nu eens de andere zijde, de schuld die aan onze kant ligt.

Wij jongeren kunnen mateloos kritiek spuien op 't H.V. en terecht, maar wat is het niet gemakkelijk om kritiek uit te oefenen en zelf met de handen in de schoot te gaan zitten. Want, wat doen wij zelf? Zijn onze activiteiten zodanig dat wij kunnen zeggen „kijk H.V., zó moet het eigenlijk en zó zouden we zus of zo willen”? Eerlijk gezegd komt er van ons zelf ook verdomd weinig! En dat is het 'm nou net. Zo komen we er nooit en blijven we steeds in hetzelfde kringetje ronddraaien. Waar is onze *progressiviteit* en *radikalisme*? Helaas blijft dit beperkt tot de individu, en in het uiterste, tot de eigen groep, verder niet. Het komt er niet uit, er is geen samenspel en men is weinig bereid om zich buiten eigen kring te begeven, uit angst voor inbreuk op de beslotenheid en angst voor het vreemde. Deze gang van zaken werkt in ons eigen nadeel. De Humanistische jeugd- en jongerengroepen zitten over het gehele land verspreid en bij elkaar genomen zijn dit heel wat mensen (rond 1000), waarmee veel is te doen en daar is niet eens een landelijke organisatie voor nodig. Alle adressen der groepen e.d. zijn bekend, allemaal hebben ze dezelfde op- en aanmerkingen op het Verbond, het hoeft dan toch niet moeilijk te zijn om met ons allen tot iets te komen. Wij kunnen dan duidelijk naar voren brengen wat onze ideeën, meningen en voorstellen zijn.

Het Humanistisch Verbond kan — wil het niet verstikken in ouderdom — niet anders doen dan luisteren, aanvaarden, handelen. Luistert men niet, dan zit het H.V. zonder materiaal voor de toekomst en zal het 15.000 leden tellend Verbond de dood vinden in het bejaardentehuis. Heeft men wel oor voor ons, en wordt er aan onze verlangens en ideeën voldaan, dan zal de image van 't H.V. stellig verbeteren zodat het niet alleen voor ons maar ook voor de buitenstaander aantrekkelijk en aanvaardbaar zal worden.

Daarom... willen wij dat het Humanistisch Verbond van gedaante verandert, dan moeten wij zelf ook eens voor

de dag komen, daarom *oproep voor deelname*. Wij kunnen met z'n allen veel doen, laten we het dan ook doen, de eerste klap is een daalder waard!

A. van Hees

P.S. De redactie van „Libertijn” is gaarne bereid om reële ideeën en voorstellen te plaatsen, ze zullen via „Libertijn” verzameld en verder verwerkt worden.

Diskussiepunten van jongerenstudiedag

Deelname

1. het doorbreken van barrières

Het leggen van contacten over vermeende of werkelijke grenzen is geen eenvoudige zaak. Dergelijke grenzen bestaan tussen nuchtere en gevoelsmensen, tussen de sociale klassen, tussen binnen- en buitenkerkelijken, tussen zg. alfa- en betamensen. Aan de hand van een praktijkvoorbeeld zullen we de mogelijkheden en de moeilijkheden bekijken.

2. meedoen aan soos-activiteiten

Het is te verwachten dat wij in de toekomst vaker in de gelegenheid zullen zijn om mee te werken aan soos-activiteiten e.d. Wat kan dan onze inbreng zijn en wat komt daarbij kijken.

3. samen praktisch werk verrichten

Alleen maar praten onder elkaar loopt meestal dood. We zullen na dienen te gaan waar en op welke wijze praktisch werk verricht kan worden. De bezwaren en voordelen van zelfstandig of met anderen samen verrichten van deze activiteiten zullen we nader uitdiepen.

4. deelname aan jongerengroepen en het H.V.-werk

Wat moet er gebeuren om de leden van de jongerengroepen intensiever bij de groep te betrekken en nieuwe leden aan te trekken: wat verwacht men van de groep. Hoe kunnen we bevorderen dat de groepen of leden van de groep deelnemen aan het werk van het Verbond.

Een beperkte enquête onder dienstplichtige militairen geeft enig inzicht in wat plaatselijk nodig is. We zullen proberen uit te vinden hoe dat is te realiseren en welke assistentie eventueel daarbij centraal kan worden verleend.

De werkgroep jeugd- en jongeren onder de loep

Er wordt een andere organisatorische vorm voor de werkgroep overwogen, mede in verband met de subsidie-eisen van de overheid. Alvorens het hoofdbestuur van het Verbond hierover te adviseren wil de werkgroep haar gedachten met de deelnemers van de studiedag bespreken.

De seksloze wapenrok

Seks is overal — als de krijgsmacht tenminste heeft geoordeeld dat dienstplichtige adolescenten er niet door uit het in dienst toch al zo delikaat behandelde mentale evenwicht raken.

Het leger heeft de laatste tijd verschillende stappen in de democratische richting gedaan, zoals de vrije keuze tot geestelijke verzorging en b.v. de vereenvoudiging van het uniform. Maar het is blijkbaar nog te vroeg om een film met een ethisch-vormend karakter over het nijpendste probleem in Nederland: seksualiteit, zonder meer te vertonen aan de dienstplichtigen. Zelfs als die film speciaal voor hen gemaakt is, in opdracht nog wel. Jammer, want hun gebrek aan feitenkennis en hun bevooroordeeldheid maken de seksualiteit juist tot een wrang en benauwend probleem.

De film „Seks is overal” is gemaakt door Kees Brusse en defensie heeft dit met f 30.000,— gesteund. Dit initiatief is zonder meer te rangschikken in de rij: militair-demokratische plus-punten. Het is een film geworden in de stijl van „Mensen van morgen”: veel gesprekken. Dit keer met jonge en oudere mensen over hun ervaringen op seksueel gebied, afgewisseld met seksy beat girls, enz.

Maar toen hij klaar was is een aantal personeelsleden van de opdrachtgever zich naar geschrokken; een aantal anderen was echter behalve over het idee ook enthousiast over de uitvoering ervan. Men heeft toen een compromis gesloten. Bij wijze van proef zal de film een half jaar lang vertoond kunnen worden in de katholieke, protestante en humanistische vormingscentra voor militairen en bovendien beschikbaar zijn voor elk gebruik door burgers. In de militaire vormingscentra zal elke voorstelling afgesloten worden door een deskundig geleide discussie. In de kazernes geen „Seks is overal”. Per traditie dus de geheimzinnige terughoudendheid.

Zeer uitdrukkelijk heeft men gepoogd om het heilige goed serieus bij de massa aan de orde te stellen en spottend, ontwrichtingen, enz. te voorkomen. De ernst van deze poging is van een heiligheid die op de lachspieren werkt.

Het is waarschijnlijk dat de meesten van de dienstplichtige jongens slechts weinig beroerd worden in negatieve zin, door het zien van deze film. Zeker in vergelijking met wat zij, allen immers ouder dan 18 jaar, in de bioskoop kunnen beleven aan seks. Jongens van deze leeftijd hebben behoorlijk wat opgestoken van seksualiteit, hoe dan ook. Maar hun houding tegenover de seksualiteit moet helaas meestal gewaardeerd worden als omgekeerd evenredig met hun hoeveelheid kennis. En in het veranderen van een houding kan men niet voorzichtig genoeg te werk gaan. Maar van verschillende voorzichtige methoden kan de een wel effectiever zijn dan de ander.

Om zich van de objectiviteit, eerlijkheid en veiligheid van het kijkende publiek ten aanzien van de seksuele problematiek te verzekeren wil de krijgsmacht voorlopig de film op beperkte schaal en onder leiding vertonen.

Om die inderdaad noodzakelijke objectiviteit en eerlijkheid te verkrijgen lijkt het echter effectiever om een voorzichtige film als „Seks is overal” ook eerlijk en objectief te vertonen. Dus overal.

Laat defensie, na het koper van de jas gehaald te hebben en goede wil getoond te hebben, doorgaan op deze toer en onbeschroomd voortborduren op het seks-motief in de wapenrok.

Benieuwd naar de beslissing over een half jaar.

Marie Westeneng

Sex is overal?

(16 mm. zwart/wit 48 minuten, Nederlands, huurprijs f 35,—)

Deze film is in opdracht van de Nationale Federatie voor Geestelijke Volksgezondheid vervaardigd door Kees Brusse Filmproductie.

Het is geen voorlichtingsfilm in de gebruikelijke zin. Vertoning ervan heeft dan ook alleen zin voor jongeren van 15 tot 20 jaar, die reeds volledig voorgelicht en op de hoogte zijn van de voornaamste feiten op gebied van seksualiteit en voortplanting.

Deze film bedoelt het gesprek en de discussie over seksualiteit en de daaraan voor jonge mensen verbonden problematiek op gang te brengen.

Nationale Federatie voor de Geestelijke Volksgezondheid, J. J. Viottastraat 42, Amsterdam-Zuid.

**zet u
zelf
eens
op de
bon!**

**Aan: Vrij Nederland,
Raamgracht 4, Amsterdam-C.**
Gelieve mij ter kennismaking en
vrijblijvend 10 achtereenvolgende
nummers van Vrij Nederland te
zenden. Voor dit proefabonnement
zend ik u f 3.50 / per postwis-
sel of postgirorekening 135176 /
Gem. Giro A'dam V 900

Naam:
Adres:
Plaats:
Datum:

**NEEM NAAST UW KRANT
VRIJ NEDERLAND**

De mediterende Libertijn

Kan dat? Ja, dat kan. 't Is zelfs aktueel. De Beatles doen het, evenals de scholier, de dokter en zo hier en daar een dominee.

Goed, maar wat doen ze en vooral ook hoe?

Men medideert, gewoon men zoekt naar evenwicht, balans, rust, geluk, begrip, konsolidatie.

Het vraagt dacht ik wel een spirituele, bijna mystieke aanleg om dit te verwezenlijken. De oosterling heeft het van nature meegekregen, de westerling is rauwer, konkreter, minder sensitief ingesteld. Misschien jammer, anderszijds weerspiegelen zich daarin wellicht de maatschappelijke en economische resultaten, die in de verhouding oost-west zo diametraal tegenover elkaar staan. De onderontwikkeling is in de gegeven verhoudingen zelfs een faktor van levensbelang.

Derhalve, de mediterende vorm als op bijna fatalistische wijze eigen is aan de oosterling, mist dus vaak de aansluiting met de konkrete, harde realiteit.

Toch, geachte libertijn, is er in deze aan spanningen zo rijke en vervlakkende wereld een duidelijke tendens tot terugkeer naar een wat beschouwender en in zich zelf eenvoudiger levensvorm. Reageren vooral niet veel jongeren fel in een complexe vorm op datgene waar ze naar toe worden gedreven als vee — het abbatoir van het grote leven. Te vaak en te veel kompakt en fantasieloos, in horden op-, boven- en naast elkaar, het gereglementeerd maatschappelijk zijn, en altijd weer de mogelijk direkte konfrontatie met de slachting op grote schaal, dankzij eigen technisch vernuft en de vervolmaakte wreedheid van eeuwen ervaring.

Men streeft in het abbatoir althans efficiënter en korrekter, onder de nimmer aflatende expertise van de Vereniging van Dierenvrienden.

Wat is nu de eigenlijke these van dit oratio.

Wel ten eerste het uitlokken van een discussie over de omschreven materie, ten tweede een inleiding tot het volgende:

De schrijver is een potentiële, ongeorganiseerde humanist, meer een humane free-lancer; 35 jaar oud, met een klein, prettig gezin waar al veel wel en wee's aan zijn voorbij gegaan zonder de structuur merkbaar te beïnvloeden.

Het bankstel kwam er, de tv, de koelkast, en min of meer de maatschappelijke zekerheid.

En nu, de sprong in het heelal.

Ik kocht in Frankrijk, in het schitterende département Dordogne een stuk grond op de top van een heuvel, met hier en daar een oud-romeins boerderijtje en vele schuren.

Het moet een recreatiecentrum worden, maar dan een met een eigen karakter en sfeer. Iets daarvan ligt in de naam besloten: „La meditation”.

Niet toevallig gekozen dit beschouwende, bespiegelende. De balans tussen een perfecte natuurlijke enscenering en het gelukkig gevoel van innerlijk evenwicht, dat de homo sapiëns in deze snelle eeuw nog zo zelden kent. U zult het daar vinden op basis van de moderne gemakken die mede tot de verworvenheden van deze tijd behoren.

Meer wil ik er voorlopig niet over zeggen; de tijd zal leren, maar met moed, inspiratie en transpiratie, alsmede de gratie van vrouw en kinderen, zal er daar in Dordogne een gastvrije „vrijtijds katalysator” te vinden zijn.

p. w. michels

P.S. Nadere inlichtingen bij: A. van Hees, Bos en Lommerweg 92 III, Amsterdam-15.

Leven

Leven is zwaaien, swingen,

Van hoog naar laag,

Van links naar rechts,

Van plus naar min.

Verlaat de nullijn, volg de sinus.

Verhoog de amplitudo, versnel de
frekwentie,

In een wisselend veld van levend
magnetisme,

Leef!

Bob van Leeuwen

A young violinist from Rio

was seducing a lady named Cleo.

When she took down her panties

she said: no andantes,

I want this allegro con brio.

A young lady from France

decided she'd just take a chance.

So she let herself go

for an hour or so.

Now all her sisters are aunts.

We zijn wel religieus

(een paar, maar anderen niet heus).

Volgens Erasmus met zijn baard:

„De mens in 't centrum, uiteraard”.

Camus had het ook reeds begrepen:

*„Het leven is een strijd, maar niet
benepen”.*

*K. Jaspers is nog wel wat duister
maar dat verhoogt alleen zijn luister.*

Communisten en andere vermisten,

allen die het nog niet wisten,

zonder nog langer te twisten,

met subtiële leuzen en listen:

„Kom ook eens bij de humanisten”.

De werkgroep jeugd- en jongeren heeft een brochure uitgegeven betreffende „Programma-suggesties”, geschreven door Hans Nootenboom. Dit werkje is — zolang de voorraad strekt — gratis bij de werkgroep verkrijgbaar.

Wij kunnen een ieder dit veelzijdig en goed uitgewerkte boekje ten zeerste aanbevelen. Een greep uit de inhoud is het hiervolgend artikel.

Communicatiedrift

Wel lieve mensen, wat ik nu ga beweren, weet iedereen natuurlijk al sinds lange tijd, maar nu staat het dan op papier om te gebruiken bij jullie programma.

„Communicatiedrift” is ieder mens eigen en wel in velerlei opzicht. Wanneer men in dit grootse atoomtijdperk van de plasticmens en om verduidelijking schreeuwende politici eens een, keertje moeilijkheden mocht hebben, lost men die vaak op door min of meer verhelderende gesprekken met de psychiater, de huisarts, de dominee of wel de geestelijk raadsman in ons bloedeigen H.V.-kringetje. Nu moet u natuurlijk niet denken dat U reeds na één zo'n gesprek verlost bent van Uw moeilijkheden, maar het opent wel vaak ongekennde perspectieven. Eén van die perspectieven kan dan de andere zijn, een man/vrouw, waarmee men geestelijk en/of vleselijk contact moet hebben. Nu zal het moment reeds kunnen komen dat men slaaf van zijn driften in positieve zin(nelijkheid) wordt. Door deze contacten leert men zijn eigen waarden en onwaarden kennen, wanneer tenminste de gesprekspartners een zekere eerlijkheid betrachten. In het H.V. probeert men deze communicatiedrift te kanaliseren door het aanstellen en opleiden van gespreksleiders. Irriterend voor velen is echter dat de gespreksleider dan weer een allesweter is, die alles zo goed weet

samen te vatten en die zich natuurlijk zeer goed op „Het” gesprek heeft voorbereid. Vaak is de gespreksleider te herkennen aan het bloknoet op zijn knie of de pen in zijn mond. Als een gegeven moment iemand iets belangrijks zou kunnen zeggen, staat hij tenminste gereed om dit uitermate belangrijke feit te noteren. Voor velen kan dit echter ook remmend werken op zijn of haar uitingen. Kreeg Mr. Higgins in My Fair Lady ook geen last toen hij alles opschreef? En wat te denken van de politieman, die iets opschrijft; een bekeuring is vaak het gevolg! Kortom, een gespreksleider mag niet op de boven beschreven wijze opvallen. Het ideale zou natuurlijk moeten zijn dat de gespreksleider geheel op de achtergrond staat en slechts ingrijpt wanneer de één de ander overschreeuwt of niet aan het woord laat komen. Men moet dan echter ook de beschikking hebben over een ideale groep en die bestaat natuurlijk niet. Voorts is het in H.V.-kringen vaak zo, dat men elkaar nooit eens in de haren zit. Het is toch niet zo erg dat men eens heftig met elkaar discussieert en de meningen lekker laat botsen. Uit dit laatste spruiten soms de grootste ideeën voort. Het is daarom gewenst een rijk geschakeerde groep te hebben, zowel naar beroep als naar politieke overtuiging. Het kan ook zeer stimulerend werken om mensen buiten het Humanistisch Verbond in zo'n groep te betrekken.

Vooral bij jongerengroepen moet de communicatiedrift zich niet alleen beperken tot de eigen groep. Een naar buiten uittreden door het beleggen van discussie-avonden of andere avonden (weekends, feesten) met jongerengroepen buiten het H.V. zal de bekendheid van de Humanistische Jongeren doen toenemen. Deze contacten buiten het H.V. moeten uiteraard door de humanistische jongeren zelf gelegd worden, daar zij nog te onbekend zijn voor de andere groeperingen.

ORIËNTATIE

In deze serie is het laatste deeltje uitgekomen, t.w.

RELATIVITEIT

Thans zijn in deze twee series van vijf brochures verschenen:

- I. Huwelijk en gezin
 1. Verkering en verloving
 2. Trouwen
 3. Gezinsvorming en opvoeding
 4. Het gemengde huwelijk
 5. Gezin en maatschappij
- II. De mens en zijn wereld
 1. Atoom en kosmos
 2. Existentie
 3. Evolutie
 4. Autonomie
 5. Relativiteit

De prijs per serie bedraagt f 2,50. U kunt deze bestellen door storting of overschrijving op girorekening no. 30 49 60 t.n.v. het Humanistisch Verbond te Utrecht. Op het girostrookje te vermelden: „Oriëntatie I en/of II”.

*Het verschil tussen christendom en Humanisme is:
het eerste bezit een „vagevuur”, het ander een „Praagevuur”.*

De tijd verandert alle dingen, behalve iets binnen in ons, dat altijd verast wordt door verandering.

m & w

Abonneert u op

MENS EN WERELD

het 14-daags orgaan
van het Humanistisch Verbond.

Redactie en administratie:
Oudegracht 152, Utrecht.
Giro 30.49.60 t.n.v.
het Humanistisch Verbond
te Utrecht.

Geachte Redactie,

Als ouder lid en lezer van uw blad zou ik het zeer op prijs stellen een en ander te mogen opmerken over „Libertijn” en wel over de nrs. 2 t/m 6. Bij voorbaat mijn dank.

Mijn globale indruk is, dat „Libertijn” wat meer links gericht is en vanzelfsprekend niet zo vervuld van het understatement als bijvoorbeeld „Mens & Wereld”. Uit de toon valt een artikel als van Nootenboom: „Stimulantia” (no. 5, blz. 7), zoiets zou men, lijkt mij, in „Mens & Wereld” slechts van een seniel persoon kunnen aantreffen, als het tenminste aan de censuur ontsnappen zou.

Vergeleken met „Mens & Wereld”, waar veel geklets in staat, is „Libertijn” hoofdzakelijk gevuld met serieuze artikelen. Men schuwt de politiek niet, maar evenmin eindeloze theorieën en woordenkraam, zoals men dat bij de ouden aantreft.

In no. 5, blz. 2 van „Libertijn” vindt men een ongezoeten, ja ongehoorde kritiek van A. van Hees op het 17e H.V.-kongres. Het gaat niet alleen om een beleidspunt van het H.V.-Bestuur nl: het ongelofelijke onderwerp van genoemd kongres (de eigenaardigheid van de humanist) en dat in het 25ste uur. Van Hees gebruikt hier de woorden: „zoals te voorzien — gezapig en weinig zeggend”, een zeer gematigd oordeel dus, maar voorts een persoonlijke aantasting, voor hen die het aangaat, acht ik zijn bewering, „dat het een schijnvertoning was en discussie zinloos, alles wat tegen het Bestuur inging werd van de tafel geveegd, het was of er slechts één man achter de tafel zat, de rest voor Joker”.

In het volgend no. 6 vind ik noch een reactie van het Bestuur, noch van lezers, wat moeten zij, die het kongres niet bezochten daar van denken. Een zeer onbevredigende situatie, die dient te worden opgelost.

Graag zou ik tot de jongeren de volgende vragen willen richten, waarbij ik moet opmerken, dat ik het eerste nummer van „Libertijn” niet gelezen heb.

Heeft het Humanistisch Verbond niet als eerste plicht de allerbelangrijkste menselijke problemen ter hand te nemen en dit op een veel intensere wijze als thans geschiedt? Ik noem:

1. Het oorlogsprobleem.
2. De overbevolking (ons land vooral niet te vergeten).
3. Ontwikkeling der achtergebleven gebieden (waarbij de tot heden gevolgde methoden der „hulp”-bieding, grotendeels bleken te falen).

Probleem no. 1, de dreigende algemene definitieve vernietiging van het leven op aarde is geen humanistisch probleem, deze negatieve vaststelling klinkt reeds bespottelijk, maar er is niets tegen, nee het is hoogste en eerste plicht van het H.V. alle krachten hiervoor in te zetten.

Wat doen de jongeren in deze?

Maken zij plannen, beginnen zij met de ten uitvoerlegging, waardoor althans mogelijkheden tot uitzicht worden geopend. Men is niet klaar met protesteren tegen de agressieve Amerikaanse politiek o.a. in Vietnam en Latijns-Amerika. Men dient een wereldpolitiek-patroon op te stellen, waarin bijvoorbeeld de wereldmachten Amerika-

Het Westen-Rusland met China tot een machtsverdeling komen (zie de opvattingen van Karl Jaspers in de Haagse Post van 25-3-1967).

Deze vragen zou ik willen vervolgen met:

4. Hoe luidt de ordening der waarden, de waarden-skala? Ik bedoel wat heeft voorrang? Dit houdt ook in de afweging van belangen, wat eigenlijk hetzelfde is, als het afwegen van waarden.

De wetenschap heeft de mogelijkheden van het menselijk handelen oneindig vergroot. Van welke grondslagen, axioma's, richtpunten moet men uitgaan, wat is geoorloofd? Wat moet ik doen?

Mag men euthenasie (iemand een zachte dood bezorgen om hem uit zijn uitzichtloos lijden te verlossen) toepassen?

Mag men abortus provokatus plegen, als middel tot family planning?

Mag men seksuele misdrijven beantwoorden met kastratie ter voorkoming van herhaling en voortplanting?

**wij kunnen géén lepeltjes, speldjes e.d.
aan onze nieuwe lezers geven**

**ónze tegenprestatie is
dat Libertijn met iedere nieuwe abonnee
beter voor de dag kan komen**

**U kunt ons helpen onze lezerskring
te vergroten
en wij geven U er een nóg betere
Libertijn voor in de plaats**

Mag men met menselijke genen manipuleren?
 Mag men mensen in een fles kweken?
 Mag men . . . enz., enz.
 Ik geef deze voorbeelden natuurlijk niet om een programma aan te geven, maar om te verduidelijken wat ik bedoel.

Voor bepaalde ideeën kan men, moet men propaganda maken, maar moet men dit ook doen voor de kern van het humanisme, want wel is het typerende van de humanist of zijn atheïsme, of zo dit te bars klinkt zijn agnosticisme (dit is: denken en doen als of er geen god is). Jong en oud zullen het er over eens zijn, dat het vrij zijn van een godsgeloof de eigenaardigheid van de humanist uitmaakt en ik vraag de jongeren of dit een artikel is om reclame mee en voor te maken?

Ja maar, de buitenkerkelijken dan? Moeten wij daaronder niet evangeliseren en onze grijpgrage pastorale handen naar uitstrekken?

Het antwoord is aan de jongeren.

Nog één vraag, een troetelkind van het Humanistisch Verbond: het humanistisch vormingsonderwijs, ook wel genoemd kennis van het geestelijk leven, is dit niet primair een taak van het Openbaar Onderwijs, waarover het H.V. zowel als Volksonderwijs een wakend oog heeft te houden?

P. Hisschemöller.

Later

*Later zal de boter duurder worden
 met natuurlijk nog een oorlog in de rug
 en de jeugd
 niet meer van wat het vroeger was*

*Ook uit jou
 zal dan een oud wijs leven spruiten
 Geregen uit het nauwe korset
 van wellicht kinderen
 spiegel je de plooiën in een bergland-
 schap van versleten glorie
 En de bedgenoot
 zal hij niet te kwaadaardig blaten
 naar de fles voor zijn verkalking
 iets wat te hopen valt want
 je droeg een stem
 te zacht voor diepe dingen*

*Misschien nog alleen
 kan je huis hetzelfde blijven
 dragend
 het stoffige restant van herinneren
 Met de glazen ogen gericht op een
 korfbalveld
 en muren waarvan ik
 de ziel nooit heb mogen voelen
 binnenskamers*

Ik zeg je

*Het is triest te lachen
 als er niets te huilen valt*

Hans van Weely

libertijn

postgiro 1382777

f 5,75 per jaar

libertijn

Ter informatie

In Nijmegen en Leiden gaat men proberen om tot jongeren-activiteiten te komen. Belangstellenden kunnen terecht bij de adressen, achter op Libertijn staande.

De Haagse Humanistische hummels — pardon jongerengroep — heeft met vereende krachten een bijzonder gereflecteerde kelder ingericht, die als soos en instuif gebruikt kan worden, maar ook voor serieuze zaken heel geschikt is. Van de Haagse H.J.B. en H.J.G. kregen wij meteen de programma's voor de hele winter die er zeer aantrekkelijk uit zien.

H.J.B. Zwolle v.h. is helaas opgeheven. Er bleek geen belangstelling genoeg te zijn (hoe is 't mogelijk) om de zaak draaiende te houden. Laat dit een waarschuwing zijn voor andere groepen, de activiteiten zodanig te ont-plooiën dat er wél belangstelling is, en blijft.

De beslist niet vrijzinnige professor in de geschiedenis en de genomenologie van de godsdiensten dr. K. A. H. Hidding zei in zijn rede ter gelegenheid van de rectoraatsoverdracht der universiteit van Leiden:

„In zijn omgang met jonge mensen kan men zich maar over één ding tegelijk verbazen en verheugen, n.l. dat zij bij het wegvallen van haast alle oude godsdienstige en zedelijke zekerheden, nog zo normaal zijn en nog zo veel goede wil kunnen opbrengen”. (Dat wisten wij al lang!!)

Behalve minder leuke dingen lezen we in de Drupelsteen, het blad van de Stud.ver. op humanistische grondslag „Socrates”, ook: „als je bijv. van het Christendom God en Christus afrekt heb je opeens P. Spigt”.

Rektifikatie

In ons vorige nummer stond het artikel „Wereldanalfabetisme anno 1967”, met als ondertekening Piet Suwijn. Dit bleek onjuist en moet zijn Riet Suwijn.

Tevens nog een aanvullende opmerking over ons vorige nummer. De afbeelding van het omslag is een „lijn-afdruk van een foto, welke gemaakt was door Hans Bijleveld.

Ik wens donateur/abonnee te worden van het jeugd- en jongerenblad
„Libertijn” over 1967.

Mijn naam is:

Adres:

te:

man/vrouw

Ik ben aangesloten bij:

en stort f op uw girorekening.

Handtekening

Ik wens donateur/abonnee te worden van het jeugd- en jongerenblad
„Libertijn” over 1967.

Mijn naam is:

Adres:

te:

man/vrouw

Ik ben aangesloten bij:

en stort f op uw girorekening.

Handtekening

Libertijn
Postjaskade 43-1
Amsterdam-W.

ANTWOORDKAART
Machtiging nr. 3167
AMSTERDAM 17

Kan ongefrankeerd
verzonden worden

Libertijn
Postjaskade 43-1
Amsterdam-W.

ANTWOORDKAART
Machtiging nr. 3167
AMSTERDAM 17

Kan ongefrankeerd
verzonden worden

adressen

Het is van belang dat men deze lijst vergelijkt met de vorige, gezien de vele wijzigingen en aanvullingen.

HUMANISTISCHE JONGERENGROEPEN, JONGEREN- GESPREKSGROEPEN e.d.

(Sekretariaten of jongerencontactpersonen — CP)

Alkmaar	CP: J. H. Broekhuizen, Tolkerdijk 2, Schagen
Almelo	CP: D. J. Sluiter, W. v. Konijnenburgstraat 37
Amersfoort	CP: J. van Halm, Tuinstraat 22
Amstelveen/ Buitenveldert	CP: John van Cleef, Rigolettolaan 44, Amstelveen
Amsterdam	Secr.: F. Eckhard, Lorentzlaan 57
Apeldoorn	CP: A. Mooi, Hunze 58
Appelscha	CP: J. W. Ketzer, Maadsingel 5
Arnhem	CP: G. J. den Besten, Karel Doormanstraat 5
Drachten	CP: mevr. Veendorp, Stelpswijk 71
Eindhoven	Secr.: Hanneke Zijlstra, Rielseweg 3
Gorinchem	CP: M. J. Engelvaart, Pr. Bernhardstraat 11
Groningen	CP: mej. W. Beckban, Helperwetstraat 61
Den Haag	CP: Marijke v. d. Wal, 's-Gravenzandelaan 134
Haarlem	CP: B. N. Binnendijk, Rijksweg 278
Hengelo (O.)	CP: H. Schanssema, Warmelostraat 30
Hilversum	CP: mevr. W. de Vries, Adm. de Ruyterlaan 148
Laren (N.H.)	CP: mevr. A. Samama, Houtweg 11
Leeuwarden	CP: dhr. Visser, Gounodstraat 12
Leiden	CP: J. L. Martens, Gr. J. v. Stolberglaan 340, Leidschendam
Nijmegen	CP: F. M. Mos, Hertogstraat 45
Oss	CP: F. P. Bohlmeijer, Kuipers Rietbergstraat 224
Rotterdam	Secr.: mej. M. Wensvoort, v. Harmelenstraat 35d
Steenwijk	CP: M. Kiers, Olde Wheemestraat 1
Terneuzen	CP: dr. H. D. J. Meijer, Frans Halslaan 32
Utrecht	Secr.: mej. M. Westeneng, W. Barendszstraat 57
Zaandam	CP: mevr. H. Gombert, Twiskenweg 13
Zeist	CP: mej. C. den Os, Huis ter Wege, Huis ter Heide
Zwolle	CP: mej. A. Lutje Schipholt, Heinoseweg 26, Dalfsen

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING (sekretariaten)

Hoofdbestuur: mej. M. Margadant, Rigelstraat 122, Hilversum

Arnhem	mej. S. Matthes, Apeldoornseweg 54
Assen	D. Coert, Anreperstraat 113a
Eindhoven	mej. T. Brand, Staringstraat 18
Enschede	mej. I. Muijser, Louis Braillestraat 10
Den Haag	mej. M. Maris, Beeklaan 45, Rijswijk
	A. v. d. Noorda, Sweelinckstraat 33
Hilversum	mej. C. Calo, Godelindeweg 4
Leiden	mej. J. Boot, Steengaarde 4, Leiderdorp

STUDENTENVERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG 'SOCRATES' (ab-actiaten)

Hoofdbestuur: Jacoba van Beierenlaan 23, Delft

afd. Amsterdam: Celebesstraat 117¹
afd. Delft: postbus 228
afd. Groningen: p/a Lorentzstr. 13a
afd. Leiden: Lombardsteeg 1a
afd. Utrecht: Balistraat 58

Met het voorbehoud dat er inmiddels zijn gewijzigd, vervallen of nieuwe bijgekomen. Wijzigingen en aanvullingen worden gaarne ontvangen door: secr. werkgroep J. & J., Postbus 114, Utrecht.